

Spor o dědictví Hlasivcovo.

(Vrchní zemský soud v Praze.)

Sensační proces porotní s arch. Hlasivcem má své civilně právní dozvuky. Jak známo, vydělil Ant. Hlasivec testamentem, napsaným krátce před svou smrtí, svého jediného syna Zdeňka a veškeré své jmění odkázal dětem svého syna, svým vnoučatům. Před touto poslední vůlí předcházela však jiná, ve které odkazoval Hlasivec polovici svého jmění synovi a polovici jeho dětem. Po smrti Hlasivcově přihlásili se však k dědictví jednak děti Hlasivcovy, opírajíce se o znění testamentu, jednak arch. Hlasivec sám, tvrdící, že testament jest neplatný a že on, jako jediný syn, jest nepominutelným dědicem.

Pozůstalostní soud v Nuslích, projednáváje tuto věc, určil arch. Hlasivcovi úlohu žalobce a to z té příčiny, poněvadž jest dědicem mimotestamentárním. Hlasivec také ve lhůtě soudem mu dané nastoupil žalobou na neplatnost posledního pořízení. Žalobu tuto, již podával jeho advokát dr. Mellan a v níž nabídl důkaz celou řadou nových a závažných svědků, zem. civilní soud jako soud I. instance bez projednávání zamítl, odůvodniv své rozhodnutí v podstatě takto:

Soud shledal nabídnuté důkazy pro posouzení věci nerozhodnými, nepřipustil jich a žalobu zamítl. Předmětem žaloby určovací dle § 228, c. ř. s. může býti jen pozitivní neb negativní určení právního poměru nebo práva neb určení pravosti neb nepravosti listin. V daném případě žalobní prosba domáhá se určení, že poslední pořízení Ant. Hlasivce z 18. srpna 1924 jest neplatné a bezúčinné a že na-

opak platným jest poslední pořízení Ant. Hlasivce ze dne 21. října 1919. Jedná se proto v daném případě žalobci o určení platnosti prvního testamentu a neplatnosti druhého. Z toho ale plyne, že v daném případě není předmětem určení ani právní poměr, ani právo, nýbrž určení skutečnosti, ze které má se souditi na neplatnost druhé a platnost první poslední vůle. Takové skutečnosti nemohou však býti předmětem určovací žaloby, třeba by z nich bylo lze právo dědické vyvoditi. Aby před žalobou na plnění byl zvláštní žalobou určovací zajišťován tento důkaz pro žalobu o plnění, k tomu neslouží žaloba určovací.

Proti tomuto rozsudku provedl advokát Hlasivcův odvolání, ve kterém v podstatě namítal rozsudku I. instance toto:

Rozsudek zem. civ. soudu trpí nesprávným posouzením a kusostí řízení. Pokud se prvě vady týče, vytýkal dr. Mellan soudu I. instance, že dal se mylně věsti představou, že jde o určovací žalobu. V pravdě běží tu o tak zvanou žalobu právotvornou. Zákon rozlišuje žalobu na plnění a žalobu určovací a jest tedy nutno přizpůsobiti se co do formy zákonu, co do obsahu přípustnosti. Podmínky tyto však posuzovati dlužno dle pravidel práva hmotného. Že právo hmotné žalobu o platnost resp. neplatnost posledního pořízení výslovně připouští, podává se z ustanovení §§ 572, 578, 713 a násl.

V § 1487 stanoví se dokonce tříletá lhůta promlčecí pro zvrácení posledního pořízení. Byl by zákon tedy sám sebou v rozporu, kdyby, stanoviv na uplatnění práva lhůtu, právo sám popřel. Před platnost posledního pořízení, byl žalobce

FEUILLETON.

Útržek papíru zrádcem.

(Ze starého soudního procesu.)

(Pokračování.)

IV.

Edvard S., jenž ztrávil prázdniny v městě, domníval se, že jeho přítel Max šťastně dorazil domů, a nemyslil již ani na podivný způsob, jakým cesta tato byla konána.

Jednoho dne zrána, právě když chtěl vyjít z domu, vstoupil k němu do pokoje Maxův hostitel v průvodu staršího pána.

„Jsem baron R., Maxův otec,“ pravil tento k Edvardovi, „můj syn nepřišel domů, ač udal přesně den i hodinu, kdy k nám přibude. Chtěl jsem se tedy podívat po tom tuláku,“ dodal polo žertovně, „a vzít jej s sebou. Než tu k měmu překvapení jsem se dověděl, že již dávno odcestoval. Hostitel mého syna odkázal mne k vám, že vy, jediný z jeho přátel, jenž dosud v městě mešká, nejlépe mi můžete podat vysvětlení, proč můj syn neodjel přímo domů, jak nám psal.“

Edvard se nemálo ulekl.

Po chvíli začal obšírně vypravovati, že Max již před několika dny odcestoval a sice přes vše napominání a varování po ledě na bruslích.

„Provázal jsem jej až k mlýnům,“ dodal, „odkud Max, jak mlýnář i jeho chasa může

dosvědčiti, vesele a statně dále ujížděl. Domníval jsem se, že Max již dávno mešká doma. Neboť vyzná se velmi dobře na bruslích a mohl snadno za dne ještě domů doraziti. Že se tak nestalo, jest mi skutečně hádankou.“

Každý nyní projevil zvláštní úsudek o této události. Všichni se však shodovali v tom, že Max jen nepředvídanou náhodou byl donucen opustiti směr své cesty. Dalo se předpokládati, že jej potkala nějaká nehoda.

Baron provázen Edvardem pospíšil k mlýnáři. Ten popsal jim podrobně cestu, kudy Max od mlýnu se ubíral. Mlýnář též odvážlivost mladého pána nechválil a nyní máje za to, že se mu nějaká nehoda stala, poslal ihned své lidi všemi směry, aby jej hledali.

Avšak vrátili se s nepořízenou.

Všichni se nyní domnívali, že Max někde přijel na slabý led, probořil se a utonul. Něco jiného nedalo se ani předpokládati. Otec Maxův i přítel jeho plni zármutku vrátili se do města, aby zde dále pátrali po zmizelém. Vše bylo marné. Nedopídili se žádné jistoty, jen pouhé, trapné domněnky!

Po několika dnech nastalo mírné a teplé počasí, že v krátkém čase byla řeka ledu prostá. Baron dal horlivě prohlédati celou řeku, domnívaje se pevně, že syn jeho utonul. Chtěl aspoň malézti mrtvolu, aby ji čestně pochoval. Slíbil znamenitou odměnu tomu, kdo by vyhledal místo, v kterém syn jeho zahynul. Po několika nedělích skutečně byla z vody vytažena mrtvola, strašně zohavená! Jeden plavec

arch. Hlasivec odkázán, aby proti dědicům nastoupil žalobou na neplatnost testamentu. Theorie i praxe toto právo výslovně přiznává, odpíraje je toliko legatářům, nikoliv však dědicům.

Názor soudu I. stolice, že předmětem žaloby určovací nemohou býti t. zv. skutečnosti právoformné, jest ovšem správný, pokud běží o žalobu zjišťovací v užším smyslu, nikoliv však pokud jde o žalobu podanou. Jest tedy posouzení věci, tak jak soudem I. stolice bylo provedeno, právně mylným.

Pokud jde o mamitanou kusost řízení, jest evidentní z té skutečnosti, že soud nezabývaj se tvrzením sporných stran neprobral materii vůbec, čímž řízení stalo se nenapravitelně kusým.

V reční zemský soud za předsednictví dra Kaspera odvolání JUDra Mellana vyhověl, rozsudek I. soudu zrušil a témuž soudu uložil, aby ve sporu dále jednal, nové rozhodnutí vydal a při tom k útratám řízení odvolacího vzal zřetel. Toto zajímavé rozhodnutí odůvodnil pak soud v podstatě takto:

Žaloba po rozumu § 46. nesporného patentu není, jak soud I. stolice mylně se domníval a jak odvolatel správnými důvody vyvrací, žalobou určovací, neboť se žalobce nedomáhá žádného určení, že tu jest neb není nějaký právní poměr neb právo, nýbrž žaluje přímo na plnění, t. j., že poslední pořizení, na jehož základě se žalovaní k pozůstalosti přihlásili, jest neplatné a bezúčinné a že platné jest dřívější poslední pořizení.

Soud I. instance byl patrně ke svému názoru sveden slovy v žalobě uvedenými, v nichž žádá se, aby se zjistilo, že testament jest ne-

převáží se přes řeku zabodl svým hákem do jakéhosi předmětu, jež pak stěží z vody vytáhl. Byl to velký balík rohožkou obložený, v kterém nalezli mrtvolu.

Za přítomnosti soudních úředníků bylo zjištěno, že nešťastník neutonul, nýbrž nejprve byl zardoušen a pak do vody vhozen. Na spodkách, jež vrahové mrtvole nechali, bylo vyšito jméno. Zavražděný nebyl nikdo jiný než baron Max R.

Zarmoucený otec dal mrtvolu odvéztí na rodinný statek, kde pak s velikou slavností za velkého účastenství celého okolí byla do rodinné hrobky uložena.

Soud počal nyní pátrati po zločincích s velikou rázností, tím více, když skoro touze dobou a skoro na témž místě vytažena byla z vody jiná mrtvola, taktéž v rohožku zašitá. Avšak nepodařilo se ani vypátrati stopu po pachatelích, ač dle všeho nemohli od místa být daleko. Soud dal mnoho podezřelých osob zatknutí, ale vždy se zjistilo, že byly nevinny. Tak byli zatčeni i dva plavci, o nichž se vyšetřilo, že se studentem u mlýnů mluvili a na směr jeho cesty se tázali. Tito však zapřísahali se, že jsou nevinni a že pouze mladíka varovali, aby se neodvažoval v tak pozdní době a za nejistého počasí sám na cestu se vypravit, že by mohl padnouti do rukou všeliké sběři, která by s ním medlala mnoho okolků.

Jen z důvodů možného proň nebezpečí šli pryč kousek cesty za ním, až jim zmizel s očí. Skutečně viděli je opět jiní lidé, když se pak

platný. Toto slovo má tu však význam uznání a slovo „zjišťuje se“ používá sám Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 17. června 1921, č. Rv II 85/21, Věst. č. 113, jehož se dr. Mellan právem dovolává a v němž také jest uvedeno, že dle § 125 nesp. pat. lze toliko dědice, jejichž dědické přihlášky si odporují, poukázati ke zjištění jejich dědických práv na pořad práva. Nebylo proto důvodů, aby žaloba soudem byla pokládána za určovací a pak jako o takové bylo o ni rozhodnuto. Taktéž druhý důvod odvoláním uplatňovaný, totiž kusost řízení, jest odůvodněna a správná, neboť soud, zamítnuv žalobu bez projednání, zavínil naprostou kusost celého řízení.

Na základě tohoto rozhodnutí jest nucen soud I. stolice žalobu projednatí a o ní rozhodnouti.

Bude tedy spor o dědictví Hlasivcovo předmětem zajímavého soudního projednávání, při čemž, jak ze žaloby se podává, vyjde najevo celá řada nových okolností, ve sporu trestním dosud neuplatňovaných.

Arch. Zdeňka Hlasivce, jak známo, zastupuje dr. Mellan, dědice dr. Kynych.

Sensační vražedný útok na šoféra

(Divisní soud v Praze.)

Naši čtenáři jistě se pamatují na obšírný náš referát ve 45. čísle loňského ročníku „Soudní Síně“, týkající se přelíčení s Josefem Rajnochem, obžalovaným kromě menších přečinů vojenských také ze zločinného pokusu loupežné vraždy. V onom čísle přinesli jsme také podobiznu pachatelovu.

ubírali opačným směrem. Praví vrahové nebyli vypátráni.

Z dosavadního vyšetřování nicméně přece vyšlo najevo, že nešťastník byl nikoliv na veřejné silnici, nýbrž kdesi na noclehu zavražděn. Tomu nasvědčovala okolnost, že byla mrtvola v rohožku zašita. Vražda byla spáchána s úmyslem oloupení, neboť mrtvola byla zbavena všeho až na spodky; oblek ostatní byl pak nalezen dále od místa, kde byla mrtvola; v šatu nalezen sice měšec, ale bez peněz, i zlaté hodinky, které měl zavražděný, zmizely. Vrahové počínali si s velikou obezřetností, neboť i šatstvo bylo pečlivě sbaleno a provazem svázáno. Tím ale zmizely všechny stopy a dle všeho nebylo pro tu dobu naděje, že by pachatelé mohli býti vypátráni.

V.

Zatím uplynulo několik let.

Vesnická hospoda, v níž byly zločiny spáchány, znenáhla nabyla pěknějšího zevnějšku. Hospodský byl stavení valně rozšířil a tu i tam opravil. Opravy tyto však byly potřebné, neboť na silnici, která vedla vesnici, následkem nového zřízení nastal čilý ruch a kréma tato byla posud jediná v celé vsi. Často tedy přenocovali v ní cestující obchodníci. Hospodští, nejsouce pro odporný zevnějšek svůj ve vsi příliš oblíbeni, hleděli si více cizích hostů a na onoho obchodníka a jiné minulé věci již více nemysleli. Soudní vyšetřování je arcíř nemálo